

Vergaderjaar 2003–2004

28 967

Wijziging van de Landinrichtingswet en enige andere inrichtingswetten (positie van de Centrale Landinrichtingscommissie)

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 18 september 2003

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het verslag dat op 4 september 2003 door de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is vastgesteld. Het heeft mij verheugd dat de vaste commissie zo snel na het reces al tot een verslag is kunnen komen. Mede namens mijn ambtgenote van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zal ik ingaan op de door de leden van de fracties van CDA, PvdA, VVD, LPF, ChristenUnie en SGP gestelde vragen.

Algemeen

De leden van de CDA-fractie spreken hun verbazing erover uit dat het mandaat van de secretaris van de CLC bij de inwerkingtreding van artikel 10:3 van de Algemene wet bestuursrecht niet aan die bepaling is aangepast, nu dit mandaat met die bepaling niet in overeenstemming is. Zij vragen waarom deze juridische omissie niet eerder is opgemerkt en gerepareerd. Ook de leden van de PvdA-fractie betreuren dat de rechtsonzekerheid die door de mandaatregeling is ontstaan, in 1996 niet aan het licht is gekomen. Ik erken dat wenselijk ware geweest dat het gebrek in het mandaat van de secretaris van de Centrale Landinrichtingscommissie (CLC) eerder was geconstateerd.

De leden van de LPF-fractie constateren dat de overheid te gemakkelijk en onzorgvuldig met wetgeving omgaat. Zij zien het onderhavige wetsvoorstel als een voorbeeld waarbij de overheid door wijziging met terugwerkende kracht alsnog zijn gelijk haalt als de rechter de burger in het gelijk heeft gesteld. De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben met zorg kennis genomen van het wetsvoorstel en vragen zich af of uit oogpunt van behoorlijk bestuur en rechtszekerheid terugwerkende kracht tot 1996 verantwoord is.

Met de leden van de LPF-fractie constateer ik dat met onderhavig wetsvoorstel beoogd wordt een probleem op te lossen dat eigenlijk niet had mogen ontstaan. Ik begrijp de zorg die uit de vraag van de leden van de ChristenUnie spreekt. Ik ben echter van mening dat met onderhavig voorstel de rechtszekerheid het meest wordt gediend. Immers, met het wetsvoorstel wordt geregeld dat de geldigheid van bepaalde sedert 1996 genomen besluiten inzake de herverkaveling niet ter discussie kan worden

gesteld. Dit is in het belang van alle betrokkenen, zowel van degenen die nooit bezwaren tegen onderdelen ervan hebben gemaakt, als voor degenen die bij de rechter inhoudelijke bedenkingen aan de orde hebben gesteld. Ook voor de laatste geldt dat de rechtszekerheid niet is gebaat bij een nieuwe procedure, die naar haar aard niet van invloed kan zijn op het oordeel over bedenkingen tegen een plan van toedeling of een lijst der geldelijke regelingen. Immers, de rechter toetst geen besluiten van de CLC, maar besluiten van landinrichtingscommissie zelf, zoals een plan van toedeling of een lijst der geldelijke regelingen. In dat kader wordt het bezwaar getoetst aan de belangen van andere rechthebbenden en het belang van de landinrichting. Dat inhoudelijk oordeel staat los van een formeel gebrek aan een besluit van de CLC, zodat rechthebbenden die in bezwaar zijn gekomen, door het thans naar voren gekomen mandaat-gebrek niet zijn benadeeld. Ik bestrijd dan ook dat dit voorstel van wet rechten ontnemt aan burgers die door de rechter in het gelijk zijn gesteld. De rechtbank Groningen heeft gewezen op een procedureel probleem, waarover niet te gemakkelijk mag worden gedacht, maar waarvoor dit wetsvoorstel een procedurele oplossing beoogt te zijn. Met betrekking tot de ruilverkaveling Sauwerd heeft de rechtbank Groningen nog geen inhoudelijke uitspraak gedaan, maar slechts aan de landinrichtingscommissie de opdracht gegeven om de mandaatgebreken in de besluitvorming te herstellen. Dat herstel geschiedt als onderhavig wetsvoorstel het Staatsblad bereikt. Op dat moment kunnen alle inhoudelijke bezwaren door de rechter worden getoetst op de wijze waarop dit in het kader van de Landinrichtingswet al jaren geschiedt.

Daarbij komt dat alle belanghebbenden in het verleden de gang naar de rechter hebben kunnen maken. Op grond hiervan mag worden aangenomen dat een belanghebbende die indertijd van deze mogelijkheid geen gebruik heeft gemaakt, geen bezwaren had. De belanghebbenden die wel bezwaar hebben gemaakt, hebben reeds een inhoudelijk rechterlijk oordeel over hun bezwaren ontvangen. In sommige gevallen zal dat hebben geleid tot aanpassing van het plan van toedeling of de lijst der geldelijke regelingen. In andere gevallen zal het bezwaar, gelet op de belangen van andere rechthebbenden of het belang van de landinrichting zijn afgewezen.

De terugwerkende kracht in dit voorstel heeft derhalve juist tot doel de rechtszekerheid te dienen. Bij het achterwege laten van de terugwerkende kracht zouden alle lopende procedures moeten worden overgedaan, zonder dat hiervoor een inhoudelijke grond bestaat. Met het overdoen van de procedure verkeren alle rechthebbenden (niet alleen die rechthebbenden die bezwaren hebben) gedurende een lange periode in onzekerheid over hun toekomstige eigendomssituatie.

Wettelijk kader

De leden van de fracties van CDA, PvdA en VVD vragen zich af op welke termijn een wetsvoorstel voor de Wet inrichting landelijk gebied (WILG) aan de Kamer zal worden gezonden.

Ik kan daarover meedelen dat het streven is om nog dit begrotingsjaar een voorstel van wet voor advies aan de Raad van State voor te leggen.

Met de leden van de LPF-fractie ben ik van mening dat de wijze waarop de secretaris van de CLC in mandaat namens een niet meer bijeenkomend orgaan besluiten neemt, niet al die jaren voortgezet had mogen worden. Echter, de besluiten die door de secretaris namens de CLC worden genomen, worden voorbereid op dezelfde wijze als besluiten die vroeger in vergaderingen van de CLC werden vastgesteld. Daarnaast vindt bestuurlijk overleg plaats in gevallen die daartoe aanleiding geven. Gedeputeerde staten hebben in alle gevallen de gelegenheid om commentaar

te geven voorafgaand aan de vaststelling van een stelsel van classificaties, richtlijnen voor het plan van toedeling en een proces-verbaal van aanwijzingen.

Nooit is sprake geweest van klachten of bezwaren die hun grond vonden in solistisch optreden van de secretaris van de CLC.

Gevolgen uitspraak rechtbank Groningen

In antwoord op de vragen van de leden van de fractie van de VVD kan ik antwoorden dat het stilleggen van landinrichtingsprojecten zal duren totdat onderhavig voorstel van wet het Staatsblad zal hebben bereikt. Vanaf dat moment kunnen projecten weer doorgang vinden. Overigens betekent het stilleggen alleen dat geen formele stappen worden gezet, zoals het ter inzage leggen van een plan van toedeling. De voorbereiding van dergelijke stappen gaat gewoon door, zodat na inwerkingtreding van onderhavig voorstel van wet de betreffende besluiten alsnog genomen kunnen worden.

De vertraging die bij de verschillende landinrichtingsprojecten ontstaat is in verhouding met de gebruikelijke doorlooptijd van een landinrichtingsproject, niet van dien aard dat deze vertraging leidt tot problemen die anders niet zouden zijn ontstaan. Van een aanleiding om voorzieningen te treffen voor gedupeerden is mij nog niet gebleken.

Oplossingen

Bij de leden van de CDA-fractie leeft de vraag naar de wijze waarop de organisaties die voorheen in de CLC participeerden een rol krijgen bij het landinrichtingsproces op algemeen coördinerend niveau.

Bij besluit van 19 juni 1996 (Stcrt. 1996, 116) is een Landelijk overlegplatform groene ruimte ingesteld, dat zes maal per jaar bijeen komt. Het overlegplatform heeft blijkens artikel 3 van genoemd besluit tot taak overleg te plegen over aangelegenheden van landelijke betekenis met betrekking tot de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering inzake inrichting en beheer en grondverwerving van de groene ruimte. In dit platform participeren Rijk, IPO, VNG, Unie van Waterschappen en maatschappelijke organisaties als LTO-Nederland, de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten, de Stichting Natuur en Milieu, de ANWB en de Federatie Particulier Grondbezit. Het Rijk wordt naast het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit tevens vertegenwoordigd door het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Het platform kent zes leden die de verschillende geledingen van de overheid vertegenwoordigen en zes leden namens genoemde maatschappelijke organisaties. De samenstelling komt in grote lijnen overeen met de samenstelling van de CLC.

Daarnaast vragen de leden van de CDA-fractie welke organisaties die vroeger in de CLC waren vertegenwoordigd, zijn betrokken bij de ruilverkaveling Sauwerd.

Ik kan hierop antwoorden dat in de landinrichtingscommissie Sauwerd drie leden, onder wie de voorzitter, zitting hebben namens de georganiseerde landbouw, één lid namens de gemeenten en één lid namens de particuliere natuurbescherming.

De leden van de CDA-fractie hebben de vraag gesteld hoe de goedkeuring van het plan van toedeling in zijn werk gaat, gegeven het feit dat deze goedkeuring bij de ruilverkaveling Sauwerd vijf dagen na toezending aan de CLC heeft plaatsgevonden.

Op grond van artikel 199, eerste lid, Landinrichtingswet stemt voorafgaand aan de tervisielegging de CLC in met het plan. De bij deze instemming behorende toets beperkt zich in beginsel tot de vraag of aan alle

wettelijke formaliteiten is voldaan. De CLC heeft immers tot taak toe te zien op een juiste toepassing van wet- en regelgeving, niet het maken van beleidskeuzes op plaatselijk niveau. Ook voor 1996 had de CLC in beginsel geen inhoudelijke bemoeienis met het plan van toedeling. Het maken van een ruilplan (plan van toedeling) voor een landinrichtingsproject (herverkavelingsblok) is in hoofdzaak een plaatselijke aangelegenheid en is daarom opgedragen aan de landinrichtingscommissie. In deze commissie zijn alle belangen vertegenwoordigd, die in het betreffende landinrichtingsproject een rol spelen.

De leden van de CDA-fractie vragen zich af op welke wijze parlementaire controle kan worden uitgeoefend op het landinrichtingsproces. Ik stel vast dat de CLC en de landinrichtingscommissie geen verantwoording verschuldigd zijn aan de volksvertegenwoordiging. De mogelijkheid van parlementaire controle neemt door het voorstel van wet toe waar de CLC wordt vervangen door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Waar onder de Reconstructiewet concentratiegebieden – straks onder de WILG – de taak van de landinrichtingscommissie is opgedragen aan gedeputeerde staten, vindt de controle plaats door provinciale staten.

In antwoord op vragen van de leden van de VVD-fractie wijs ik erop dat met onderhavig wetsvoorstel slechts wordt beoogd de met de uitspraak van de rechtbank Groningen ontstane problematiek zo spoedig mogelijk op te lossen binnen het stelsel van de Landinrichtingswet. Een definitieve regeling van de verhouding tussen Rijk en provincies overeenkomstig het zogenoemde Sturingsmodel landelijk gebied van eind 1999 wordt opgenomen in het wetsvoorstel voor de WILG.

De leden van de LPF-fractie stellen voor om alle besluiten van de secretaris van de CLC te toetsen en zondig te herzien. Deze suggestie is op zich sympathiek. Het betreft hier echter besluiten die geen direct inhoudelijk gevolg hebben voor eigenaars en andere rechtshabbers in een landinrichtingsproject. Het betreft slechts richtlijnen aan landinrichtingscommissies en instemming met concept-besluiten van landinrichtingscommissies. De uiteindelijke besluiten van landinrichtingscommissies, zoals een plan van toedeling of een lijst der geldelijke regelingen, zijn reeds aan een rechterlijke toetsing onderworpen geweest. Daarbij kan blijkens het arrest van de Hoge Raad van 22 juni 1988 inzake Noordhuis/De Marne (NJ 1998/929) een proces-verbaal van aanwijzingen, richtlijnen voor een plan van toedeling en een stelsel van classificatie door de rechter worden betrokken bij de beoordeling van bezwaren tegen respectievelijk de eerste schatting, het plan van toedeling of de lijst der geldelijke regelingen. Mitsdien kent de Landinrichtingswet voldoende waarborgen voor de gevallen waarin de bezwaren van de betrokken burgers betrekking hadden op een besluit van de CLC, al dan niet in mandaat door de secretaris genomen. Nu eventuele bezwaren tegen besluiten van landinrichtingscommissies in het verleden reeds inhoudelijk zijn behandeld, brengen de belangen van andere belanghebbenden bij een landinrichtingsproject, en daarmee de rechtszekerheid, mee dat de besluiten van landinrichtingscommissies niet onnodig ter discussie worden gesteld.

De leden van de LPF-fractie wijzen terecht op de problemen die kunnen ontstaan door de lange periode die de uitvoering van een landinrichtingsproject in beslag kan nemen. Nu onderhavig wetsvoorstel primair tot doel heeft om de landinrichting weer vlot te trekken na de uitspraak inzake de ruilverkaveling Sauwerd, is dit wetsvoorstel niet de plaats om de door de leden van de LPF-fractie gesignaleerde problemen aan te pakken. Sommige feitelijke werkzaamheden bij een herinrichting of een ander landinrichtingsproject nemen nu eenmaal de nodige tijd in beslag. De

oplossing is deels gelegen in het in een zo vroeg mogelijk stadium de nieuwe eigenaar in het bezit te stellen van hetgeen uiteindelijk aan hem wordt toebedeeld. Dat lost niet alle problemen op, zodat ook moet worden gekeken naar de procedures. In de Reconstructiewet concentratiegebieden is reeds een aanzet gedaan om op dit punt de nodige winst te boeken. Ik zeg graag toe dat in de WILG op deze weg zal worden voortgegaan. Overigens is het door de leden van de LPF-fractie geconstateerde probleem een extra argument om reeds gevoerde procedures niet opnieuw te gaan voeren. Degenen ten aanzien van wie alle procedures inmiddels zijn afgerond, zouden dan opnieuw te maken krijgen met alle onzekerheden die gepaard gaan met deze procedures.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen, mede naar aanleiding van hen bereikte reacties van burgers, om een uitgebreide motivering voor de keuze om aan de wet terugwerkende kracht te geven. Zou, zo vragen deze leden, de meest zuivere reactie niet geweest zijn om de CLC bij elkaar te roepen.

Het door de leden van de fractie van de ChristenUnie voorgestelde alternatief is bij de voorbereiding van het wetsvoorstel nadrukkelijk aan de orde geweest. Naast praktische problemen, zoals de dan noodzakelijk wordende nieuwe benoemingen, bestaat tegen dat alternatief het juridische bezwaar dat daarmee de problemen niet kunnen worden opgelost. Uitgaande van het oordeel van de rechter dat aan de in mandaat namens de CLC genomen besluiten een gebrek kleeft, kan volgens jurisprudentie een dergelijk gebrek niet worden geheeld door de CLC deze besluiten alsnog in vergadering voor haar rekening te laten nemen. Daarom is gekozen, zoals ook de Raad van State heeft geadviseerd, te doen wat al eerder had moeten gebeuren: de wet aanpassen aan de feitelijke gang van zaken zodat het probleem zich in de toekomst niet meer voordoet, en met een uitspraak van de wetgever de aan besluiten van de CLC uit het verleden klevende gebreken te helen.

Ik acht deze oplossing aanvaardbaar, omdat geen materiële belangen van eigenaars of rechthebbenden in het geding zijn. Dat is zelfs zo als een belanghebbende bezwaren naar voren heeft gebracht tegen bijvoorbeeld een plan van toedeling of een lijst der geldelijke regelingen en die bezwaren zijn door de rechter niet gehonoreerd. In dat geval zijn de bezwaren reeds inhoudelijk beoordeeld, terwijl het plan van toedeling is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de landinrichtingscommissie en niet onder verantwoordelijkheid van de CLC. In dat licht zie ik ook de stelling dat de uitspraak van de rechtbank Groningen inzake de ruilverkaveling Sauwerd geen betrekking heeft op de inhoud van mogelijke bezwaren, maar slechts op procedurele aspecten van de voorbereiding van besluiten door een landinrichtingscommissie. Daarnaast verdienen de andere eigenaars en rechthebbenden het niet dat een door de rechter vastgesteld plan van toedeling weer ter discussie wordt gesteld. Dat aspect van rechtszekerheid heeft voor mij zeer zwaar meegewogen.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen zich af of de constatering in de memorie van toelichting juist is dat de besluiten die vanaf 1996 namens de CLC zijn genomen op dezelfde wijze zijn voorbereid als de besluiten die vóór 1996 door de CLC zelf zijn genomen.

De inhoudelijke voorbereiding vindt thans plaats door de secretaris van de CLC en de voor hem werkzame ambtenaren van de Dienst Landelijk Gebied, zulks in samenspraak met andere bij het landinrichtingsproces betrokken adviseurs (ambtenaren van het Kadaster en de betrokken provincie). Voor 1996 nam de CLC de besluiten eveneens na voorbereidend werk van de secretaris van de CLC en de ambtenaren van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Kadaster. De provincie had vóór 1996 bij de voorbereiding van deze besluiten geen rol.

De leden van de fractie van de ChristenUnie waren tevens benieuwd of betrokkenen naar aanleiding van de uitspraak van de rechtbank Groningen hun zaak opnieuw onder de aandacht hebben gebracht. Zulks is het geval in twee landinrichtingsprojecten, de Ruilverkaveling De Gouw in Noord-Holland en de Ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst in Overijssel.

In het kader van de Ruilverkaveling De Gouw is in één geval alsnog cassatie ingesteld bij de Hoge Raad en is in tien gevallen bij de Rechtbank Alkmaar herroeping gevraagd van in een in gewijsde gegaan vonnis. In de cassatiedagvaarding wordt, in hoofdlijnen, gesteld dat de Rechtbank heeft verzuimd de rechtsgeldigheid van het ter visie gelegde plan van toedeling te onderzoeken in het bijzonder met betrekking tot de vraag of de Richtlijnen en het plan van toedeling wel in overeenstemming met de geldende wetgeving zijn vastgesteld. De Landinrichtingswet laat overigens cassatie tegen het plan van toedeling niet toe (artikel 202, aanhef en onderdeel f, juncto artikel 186 Landinrichtingswet).

De tien zaken bij de rechtbank Alkmaar beogen herroeping te bewerkstelligen van het gewezen vonnis onder verwijzing naar artikel 382 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Dit artikel maakt herziening van in een in gewijsde gegaan vonnis mogelijk in geval van bedrog tijdens de procedure, in het geding gebrachte valse stukken of achtergehouden stukken. De indieners van de verzoeken om herziening betogen dat de door de CLC gevolgde procedure onder de gronden voor herziening van artikel 382 RV te brengen zijn. Ik verwacht niet dat de rechter hen daarin zal volgen.

In de Ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst is in twee gevallen een verzoek om herziening ingesteld, in één geval door de maatschap waarvoor de leden van de fractie van de SGP de aandacht vragen. De betrokken maatschap heeft bezwaren gemaakt tegen het plan van toedeling. Op deze bezwaren heeft de rechtbank Zwolle bij vonnis van 19 februari 2003 (Agrarisch Recht, juni 2003, pagina 394–401) beslist. De bezwaren van de betrokken maatschap zijn gedeeltelijk gegrond verklaard, op grond waarvan de rechtbank het plan van toedeling gedeeltelijk heeft gewijzigd. De overige bezwaren zijn ongegrond verklaard in verband met de belangen van andere rechthebbenden en het algemeen belang. Daarmee is inhoudelijk op de bezwaren onherroepelijk beslist, aangezien de Landinrichtingswet tegen een dergelijk vonnis geen rechtsmiddel openstelt.

Nu de betrokken maatschap herziening heeft gevraagd van het vonnis van de rechtbank Zwolle, zal de rechter moeten oordelen of sprake is geweest van bedrog, valse stukken of achtergehouden stukken in de zin van artikel 382 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Het valt overigens zeer te betwijfelen of de betrokken maatschap de dupe wordt van de problematiek die aanleiding is voor onderhavig voorstel van wet. Betrokken maatschap gaat blijkens het vonnis van de rechtbank van een huiskavel van 19% van zijn totale bedrijfsoppervlakte voorafgaand aan de ruilverkaveling naar een huiskavel van 50.5% in de gewijzigde toedeling na gedeeltelijke gegrondverklaring van zijn bezwaren in het vonnis van de rechtbank Zwolle. Naar mijn mening is overeenkomstig de Landinrichtingswet rekening gehouden met de bezwaren van de betrokken maatschap na een objectieve inhoudelijke afweging door de rechter van alle bij het toedelingsproces betrokken belangen. Dat wellicht de rechter niet alle bezwaren van de betrokken maatschap gegrond heeft verklaard, staat los van de problematiek rondom het mandaat van de secretaris van de CLC. In het stelsel van de Landinrichtingswet is het nu eenmaal de taak van de rechter om de knoop door te hakken als de belanghebbenden in overleg met de landinrichtingscommissie niet tot overeenstemming komen.

Ten aanzien van het bovengenoemd vonnis van 19 februari 2003 van de rechtbank Zwolle in vergelijking met het vonnis van de rechtbank Groningen wil ik nog het volgende op merken.

De rechtbank Zwolle heeft in het vonnis geen aanleiding gezien om procedurele voorvragen te stellen over de geldigheid van het plan van toedeling, zoals deze wel zijn gesteld door de rechtbank Groningen. Uitgaande van het vonnis van de rechtbank Zwolle zouden er geen mandaatproblemen meer zijn rondom de besluiten die de secretaris van de CLC namens de CLC heeft genomen. Er ligt echter een vonnis van de rechtbank Groningen, waartegen geen rechtsmiddel open staat, waarin aan het aan de secretaris verleende mandaat wel gevolgen worden verbonden. Niet valt uit te sluiten dat andere rechtbanken eveneens tot een soortgelijk oordeel komen als de rechtbank Groningen. De uit dergelijke vonnissen voortvloeiende problemen kunnen alleen worden opgelost met onderhavig voorstel van wet.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C. P. Veerman

**OVERZICHT VAN IN MANDAAT GENOMEN BESLUITEN VAN DE
CENTRALE LANDINRICHTINGSCOMMISSIE****1. LANDINRICHTINGSWET****1.1 GRONINGEN**

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
04-12-97	ruilverkaveling Sauwerd	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
26-05-00	ruilverkaveling Sauwerd	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
19-09-00	herinrichting Midden-Groningen, blok Luddeweer-Overschild	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
14-08-01	herinrichting Haren	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
16-10-01	ruilverkaveling Lutjegast-Doezum	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
24-05-02	ruilverkaveling Appingedam-Delfzijl	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
14-11-02	herinrichting Midden-Groningen, blok Slochteren-Schildwolde	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting

1.2 FRIESLAND

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
12-01-99	herinrichting Garyp-Sumar	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
12-05-99	ruilverkaveling Wymbritseradeel	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
14-06-99	ruilverkaveling Echteren en Grootte Veenpolder	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
31-12-99	ruilverkaveling Kollumerland	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
02-03-00	ruilverkaveling Twijzel-Buitenpost	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
26-05-00	herinrichting Jistrum	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
29-09-00	ruilverkaveling Kollumerland	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
23-10-00	ruilverkaveling Twijzel-Buitenpost	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
19-01-01	herinrichting Jistrum	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
16-02-01	ruilverkaveling Wymbritseradeel	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
06-12-01	ruilverkaveling Doniawerstal	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
15-01-02	herinrichting Jistrum	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
26-02-02	ruilverkaveling Echteren en Grootte Veenpolder	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
22-10-02	ruilverkaveling Wonseradeel-Zuid	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
22-10-02	ruilverkaveling Wonseradeel-Zuid	goedkeuring tervisielegging lijst der geldelijke regelingen

1.3 DRENTHE

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
13-06-00	ruilverkaveling Stuifzand	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
22-06-00	herinrichting Roden-Norg	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
25-04-01	ruilverkaveling Stuifzand	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
21-11-02	ruilverkaveling Laaghalen	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting

1.4 OVERIJSEL

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
21-09-98	ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
03-08-99	herinrichting Saasveld- Gammelke	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
29-10-99	ruilverkaveling Salland-West	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
18-11-99	ruilverkaveling Raarhoek-Veldhoek	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
04-04-00	ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
22-03-01	ruilverkaveling Nieuwleusen-Ruitenveen	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
26-04-01	ruilverkaveling Rouveen	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
22-06-01	ruilverkaveling Nieuwleusen-Ruitenveen	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
13-11-01	ruilverkaveling Raarhoek-Veldhoek	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
18-01-02	ruilverkaveling Salland-West	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
07-10-02	ruilverkaveling Rijssen, blok Rectum	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
06-11-02	ruilverkaveling Rijssen, blok Rectum	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
13-01-03	ruilverkaveling Nieuwleusen-Ruitenveen	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling

1.5 GELDERLAND

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
26-11-99	herinrichting Ooijpolder	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
16-03-00	ruilverkaveling Winterswijk-West	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
11-04-00	herinrichting Duiven-Westervoort	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
28-04-00	ruilverkaveling Hupsel-Zwolle	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
11-05-00	ruilverkaveling Beltrum-Eibergen	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
06-10-00	ruilverkaveling Winterswijk-West	goedkeuring tervisielegging lijst geldelijke regelingen
21-11-00	ruilverkaveling Beltrum-Eibergen	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
21-11-00	ruilverkaveling Hupsel-Zwolle	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
12-03-02	ruilverkaveling Hengelo-Zelhem	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
12-03-02	ruilverkaveling Hengelo-Zelhem	goedkeuring tervisielegging lijst geldelijke regelingen
15-04-02	herinrichting Ooijpolder	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
25-04-02	herinrichting Duiven-Westervoort	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
02-08-02	ruilverkaveling Beltrum-Eibergen	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling

1.6 UTRECHT

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
10-03-97	herinrichting Noorderpark	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
26-05-99	ruilverkaveling Lopikerwaard	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
04-04-00	ruilverkaveling Eemland	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
09-07-02	ruilverkaveling Kromme-Rijn	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
09-07-02	ruilverkaveling Kromme-Rijn	vaststelling richtlijnen plan van toedeling

1.7 NOORD-HOLLAND

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
24-02-00	herinrichting Westzaan	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
02-03-00	herinrichting Amstelland	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
28-04-00	ruilverkaveling De Gouw	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
18-12-01	ruilverkaveling Waterland-Oost	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
12-03-02	ruilverkaveling Schagerkogge	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
25-03-02	herinrichting Westzaan	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
28-05-02	herinrichting Westzaan	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
02-09-02	herinrichting Amstelland	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling

1.8 ZUID-HOLLAND

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
24-10-96	herinrichting Bodegraven-Noord	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
22-12-97	herinrichting IJsselmonde	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
10-02-99	ruilverkaveling Hoeksche Waard-Oost	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
08-02-00	ruilverkaveling Vijfheerenlanden	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
22-06-00	herinrichting Krimpen	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
07-11-00	ruilverkaveling Hoeksche Waard-Oost	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
19-04-01	herinrichting Krimpen	goedkeuring tervisielegging lijst der geldelijke regelingen
06-08-01	ruilverkaveling Vijfheerenlanden	goedkeuring tervisielegging lijst der geldelijke regelingen

1.9 ZEELAND

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
23-07-97	ruilverkaveling Walcheren	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
04-08-99	ruilverkaveling Walcheren	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
30-05-00	aanpassingsinrichting Borssele	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
06-11-00	aanpassingsinrichting Borssele	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
26-04-01	herinrichting Schouwen-Oost	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
01-06-01	herinrichting Hoek	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
21-05-02	herinrichting Hoek	vaststelling stelsel van classificatie voor de eerste schatting
05-11-02	ruilverkaveling Poortvliet	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
13-01-03	ruilverkaveling Poortvliet	goedkeuring tervisielegging lijst der geldelijke regelingen

1.10 NOORD-BRABANT

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
26-10-98	ruilverkaveling Nieuw-Vossemeer	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
26-10-98	ruilverkaveling Zundert	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
02-12-98	ruilverkaveling Sint Oedenrode, blok Schijndel	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
26-02-99	ruilverkaveling Nieuw-Vossemeer	goedkeuring tervisielegging lijst der geldelijke regelingen
14-12-99	ruilverkaveling Lage Maaskant	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
02-03-00	ruilverkaveling Baarle Nassau	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
26-05-00	ruilverkaveling Etten-Leur-Rucphen	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
19-06-00	ruilverkaveling Etten-Leur-Rucphen	goedkeuring tervisielegging lijst der geldelijke regelingen
20-10-00	ruilverkaveling Sint Oedenrode, blok Schijndel	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
19-06-01	ruilverkaveling Rosmalen	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
14-08-01	ruilverkaveling Lage Maaskant	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
20-08-01	ruilverkaveling Zundert	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
22-10-02	ruilverkaveling Rosmalen	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
22-10-02	ruilverkaveling Rosmalen	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
22-10-02	ruilverkaveling Rosmalen	goedkeuring tervisielegging lijst der geldelijke regelingen

1.11 LIMBURG

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
13-07-01	ruilverkaveling Melderslo	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
19-07-01	ruilverkaveling Melderslo	goedkeuring tervisielegging lijst der geldelijke regelingen

2. RECONSTRUCTIEWET MIDDEN-DELFLAND

2.1 ZUID-HOLLAND

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
07-04-99	reconstructie Midden-Delfland	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
21-05-02	reconstructie Midden-Delfland	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling

3. HERINRICHTINGSWET OOST-GRONINGEN EN DE GRONINGS-DRENTSE VEENKOLONIËN

3.1 GRONINGEN

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
15-01-97	deelgebied Oude Veenkoloniën, blok III	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
25-03-97	deelgebied Oude Veenkoloniën, blok IV	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
01-10-99	deelgebied Pekela's, blok 1	goedkeuring tervisielegging lijst der geldelijke regelingen
05-10-99	deelgebied Pekela's, blok 1	vaststelling proces-verbaal van aanwijzingen voor de tweede schatting
28-02-00	deelgebied Westerwolde, blok A	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling

3.2 DRENTHE

Datum besluit	Naam project	Soort besluit
31-01-97	deelgebied Emmen, blok Noord	vaststelling richtlijnen plan van toedeling
24-11-99	deelgebied Emmen, blok Noord	goedkeuring tervisielegging plan van toedeling
13-11-01	deelgebied Emmen, blok Zuid	vaststelling richtlijnen plan van toedeling

Toelichting

Deze lijst bevat een overzicht van de in mandaat genomen besluiten van de Centrale Landinrichtingscommissie, waarvan het betreffende procedure-onderdeel (uitkomsten van de eerste schatting, het plan van toedeling of de lijst der geldelijke regelingen) nog niet is afgerond of nog niet onherroepelijk vaststaat. In die gevallen kan naar aanleiding van de uitspraak van de rechtbank Groningen nog de vraag rijzen of aan de

uitkomsten van de eerste schatting, het plan van toedeling of de lijst der geldelijke regelingen een gebrek kleeft. In geval de rechter de uitkomsten van de eerste schatting, het plan van toedeling of de lijst der geldelijke regelingen reeds heeft vastgesteld, zijn deze onherroepelijk geworden en kunnen zij niet meer ter discussie worden gesteld.

Deze lijst wijkt op onderdelen af van de lijst die als bijlage was gevoegd bij de memorie van toelichting bij het voorstel van wet tot wijziging van de Landinrichtingswet en enige andere inrichtingswetten (positie Centrale Landinrichtingscommissie) (Kamerstukken II 2002/03, 28 979, nr. 3). Toegevoegd is een enkel landinrichtingsproject dat eerder over het hoofd is gezien.

Geschrapd zijn de gevallen waarbij het plan van toedeling door de rechtbank is vastgesteld en de akte van toedeling inmiddels in de openbare registers is ingeschreven of waarvan de uitkomsten van de eerste schatting of de lijst der geldelijke regelingen inmiddels door de rechtbank zijn vastgesteld. De aanleiding voor opname op de lijst is daarmee komen te vervallen.